

ANNEKE VAN BAALEN

Vrouwenbladen schop eens een rel!

Feministische pers: wat zou het prettig zijn als er zo iets bestond. Dat hoef ik niet uit te leggen, dat deed Wim Hora Adema al jaren geleden. Een feministies blad moeten we hebben, zei ze tegen Bibeb.

De Bonte Was vond het een prachtig idee, maar toen we met haar gingen praten wist ze in een uurtje al onze (toen nog jeugdige) hoop de bodem in te slaan. Het ergste probleem was namelijk nog niet eens het geld, maar De Bezorging. De post is te duur en te laat, en hoe krijg je zoveel abonnees dat je huis aan huis kunt bezorgen? Kan je een krant maken, waar al het nieuws in staat, zodat vrouwen hun dagblad kunnen opzeggen en met hun eventuele mannen de strijd - mijn krant of jouw krant - kunnen aanbinden?

Wie De Waarheid leest weet hoeveel er van de lezers van een niet-kommercieel blad wordt gevraagd (de ene envelop is nog niet gevuld of de andere komt er al aan), en die heeft dan nog een gedisciplineerde partij achter zich - al komt met de opmars van de vrouwen daar ook gemopper van de mannen over de 'klusjes'.

Feministische vrouwen zijn over het algemeen niet zo erg klusjes-gericht. Ze kwamen immers juist om van de eeuwige klusjes op het werk en thuis 'bevrijd' te worden. Zou er ooit een moment komen waarop feministen massaal hun blad zouden willen gaan kolporteren en bezorgen?

Wim Hora Adema rekende er niet zo op; zij had als oplossing dan maar het Zondagsblad bedacht. Dat ga je dan gewoon op zondagochtend in de kiosk kopen. Als er tenminste een kiosk in de buurt is. Het kan een echte krant zijn, met Nieuws. Als we dat willen, moeten we vlug zijn, want de mannenpers heeft dit gat in de markt nu eindelijk ook ontdekt!

Maar de problemen over de inhoud zijn er ook nog en die zijn heel wat groter geworden dan ze toen al waren. Met enige fantasie kon je in die tijd nog wel spreken over De Vrouwenbeweging, al waren er toen ook al grote verschillen tussen pro- en anti-man, links en liberaal, ouderwets en modern. Die verschillen zweefden echter nog een beetje en veel vrouwen hoopten nog dat ze op den duur kleiner zouden worden. Het omgekeerde is echter gebeurd: er is harder gewerkt aan subkultuurvorming - 'persoonlijke identiteit', heet dat tegenwoordig - dan aan een algemene feministiese beweging.

Zo hebben we dan nu een aantal stromingen, die voor hun duidelijke gezicht allemaal een blad moeten hebben. Als het lukt om dat blad één keer per maand te laten verschijnen, zijn ze al tevreden, en anders maar per twee maanden. Omdat ik er niet van durf uit te gaan dat de Opzij-lezeressen al die bladen kennen (anders waren hun oplagen wel groter), geef ik hier een overzicht van de tijdschriften met een algemeen karakter (dus niet die over literatuur of wetenschap), ingedeeld naar stroming; waarbij ik met 'links' socialisties bedoel, niet sociaaldemokraties, en met anti-man het hebben van algemene bezwaren tegen mannen, waarop dus niet die éne uitzondering bestaat, waar jij nu juist mee getrouwd bent:

Liberaal, pro-man: Opzij (de enige die eigendom is van een persconcern)

Liberaal, anti-man: Misschien Diva? (nooit gelezen)

Links, pro-man: Vrouwen (van de NVB)

Links, anti-man: Vrouwentongen (eens per twee maanden); Vrouwenkrant

Ambivalent: Serpentine; Katijf (voor het kader van het vrouwenwerk, eens per twee maanden).

Geen van deze stromingen verdient volgens mij de naam 'beweging'. Of ze zijn te klein, of ze bewegen niet, of allebei. De enige beweging is het diffuse geheel van meest jonge of heel jonge vrouwen in de kraak-, antikernwapen-, antikernenergie- en milieubeweging, die zich voornamelijk verenigen in acties tegen seksueel geweld, maar ook best de treinloop willen verstoren voor economiese zelfstandigheid en vrije abortus. Zij willen dan ook geen maandblad, maar een weekblad. (Er zijn al enkele nummers van Het Vrouwenweekblad uit;

---

¹ Verschenen in *Opzij*, november 1982

als we met ons allen duimen houden ze het misschien wel vol. Dat zou een aardige versterking van het linkse anti-mannen-front betekenen, en ook u mevrouw, die altijd ver binnen de grenzen van de wet blijft, hebt er belang bij dat er meiden zijn die niet zo bang zijn uitgevallen.)

Terug naar de maandbladen. Ik kan niet zeggen dat ik ze geboeid lees. De Vrouwenkrant niet, omdat ik als redaktielid van te voren weet wat er in staat, en de andere bladen niet, omdat ik dat meestal ook weet (nou ja, na lezing van de inhoudsopgave dan: een reportage over het Shellkoor zou ik zelfs van Opzij niet verwacht hebben). Alleen Vrouwentongen biedt verrassingen.

HET KERKBLAD

We weten allemaal wat het saaiste soort blad is: dat is het Kerkblad. En dat is nu precies waar onze vrouwenbladen zo op lijken. Net als het Kerkblad schippert tussen het christendom in het algemeen - dat niet van deze wereld is - en de konkrete belangen van de eigen kerk in het bijzonder, schipperen de feministiese bladen tussen een algemene, grote, machtige feministiese beweging - die niet van deze wereld is - en konkrete, dagelijkse belangen van hun doelgroep. (Hoe groter de doelgroep daarbij ingeschat wordt, hoe groter de kans dat het geheel geen feministiese groep is.) De bladen proberen de lezeres het gevoel te geven dat ze bij De Vrouwenbeweging hoort, en haar tegelijk in haar dagelijkse identiteit - dame, pot, kommunistiese huisvrouw, feministiese welzijnswerkster - te versterken. Dat is saai, heel saai. Want als je de identiteit weet, weet je de rest ook (dat is de reden dat wij tegenwoordig de radikaal-feministiese identiteit uit de Vrouwenkrant proberen te wieden, wat nog een heel gedoe is).

Het ergste is dat datgene, wat ons allen verbindt, ook saai wordt, omdat het uit de dagelijkse konkrete wereld wordt verbannen. Die dagelijkse wereld bestaat namelijk uit strijd en meningsverschillen. Natuurlijk, we zijn het in grote lijnen eens, kijk maar eens hoe breed het platform tegen het kostwinnersbeginsel is; en we zijn met zéér velen: honderdduizenden vrouwen deden mee aan de staking tegen de abortuswet. Maar daar schieten we niet veel mee op. De verschillen zitten in de manier waarop. De manier waarop is kennelijk zo belangrijk, dat Opzij en Serpentine nauwelijks aandacht aan de staking besteedden, al is er geen enkele reden om aan te nemen dat juist hun lezeressen niet meegedaan hadden. De staking zweefde niet in de feministiese hemelen, maar bestond ècht - al wilde de mannenpers dat niet erkennen. We hadden voor het eerst iets geprobeerd te winnen, en dat vervolgens verloren (ja, wat denken we, een staking van een dag, of een deel daarvan!?). De opwinding van de overwinning is ons zelden gegund. Om dan maar genoeg te nemen met de saaiheid van de onderdrukking, is miezerig. Weer een vrouw verkracht, weer een vrouw ontslagen. Het verloop in de vrouwenbeweging, is zo groot, omdat de meeste vrouwen na een paar jaar denken dat ze het wel weten; en als wij niets anders doen dan onszelf herhalen, hebben ze daar ook gelijk in (behalve individuele verantwoordelijkheid en zo - maar niet iedereen is nu eenmaal in staat zelf een actiegroep uit de grond te stampen).

SPANNING EN SENSATIE

Kortom, medepersvrouwen: er moet meer Spanning en Sensatie komen. Waarom maken jullie niet eens een Rel? Zo mild zijn jullie toch ook niet? Te denken dat wat voor soort lezeres dan ook een mild wezen is, is een ernstige vergissing. Niets kan ons publiek doen met haar agressie, dan schelden op de kinderen en op andere vrouwen: waarom dan niet openlijk? Als je je kwaad maakt, merk je pas dat je argumenten nodig hebt om te winnen, en dan heb je een reden om informatie te verzamelen en na te denken. De kracht van de mannenbroederschap ligt juist in hun onderlinge strijd. En denk eens aan de verkoop: verhitte discussies zouden van alle feministiese bladen één grote feuilleton kunnen maken, waar je geen aflevering van kunt missen!